

A black and white close-up photograph of a young boy's face. He is wearing a dark hoodie with a light-colored, fuzzy lining around the hood. He has a serious, somewhat somber expression and is looking slightly to the right of the camera. The background is dark and textured, possibly a wall or a door.

Pierre

Traducció d'Albert Pejó

LEMAITRE

**TRES DIES
I UNA VIDA**

Cap a finals de desembre del 1999, es van abatre damunt Beauval una sèrie sorprenent de fets tràgics encapçalats, per descomptat, per la desaparició del petit Rémi Desmedt. En aquesta regió coberta de boscos i sotmesa a uns ritmes lents, la desaparició sobtada d'aquella criatura va causar estupor i fins i tot va ser considerada, per molts habitants, com un indicatiu que anunciava futures catàstrofes.

Per a Antoine, que es va trobar al centre d'aquell drama, tot va començar amb la mort del gos. Ulisses. No intenteu descobrir per què el seu propietari, el senyor Desmedt, havia posat a aquell petaner blanc i lleonat, prim com una mala cosa i de potes molt llargues, el nom d'un heroi grec. Serà un misteri més en aquesta història.

Els Desmedt eren els veïns d'Antoine, que aleshores tenia dotze anys i s'estimava especialment aquell gos perquè la seva mare sempre s'havia negat a tenir animals a casa, ni gats, ni gossos, ni hámsters, ni res, només embruten.

Ulisses s'acostava sempre a la reixa quan Antoine el cridava, i seguia sovint la colla d'amics fins a l'estany o fins als boscos dels voltants, i quan Antoine hi anava sol, sempre se l'enduia amb ell. De sobte, s'adonava que li parlava com si fos una persona. El gos inclinava el cap, seriós i concentrat, i de cop i volta tocava el dos, senyal que l'hora de les confidències s'havia acabat.

Durant el final d'aquell estiu, Antoine havia estat molt ocupat construint una cabanya al bosc amb els companys d'escola, al turó de Saint-Eustache. Era una idea d'Antoine que, com

de costum, Théo havia presentat com si fos seva, al mateix temps que s'adjudicava el comandament de les operacions. El domini que exercia aquest noi sobre la colleta es devia al fet que era a la vegada el més alt de tots i el fill de l'alcalde. Això són coses que tenen el seu pes en un poble com Beauval (tothom odia les persones que escullen regularment, però l'alcalde està considerat com un sant patró i el seu fill com un delfí, i aquesta jerarquia, que neix entre els comerciants, s'estén a les associacions i, per capil·laritat, arriba a l'escola). Théo Weiser era també el pitjor alumne del seu curs, cosa que passava, als ulls dels seus companys, per una demostració de caràcter. Quan el seu pare li clavava una pallissa –que no era gens estrany–, Théo exhibia els blaus amb orgull, com el tribut pagat pels esperits superiors al conformisme de la resta de mortals. I de pas impressionava les noies, cosa que feia que entre els nois fos admirat i temut, però no estimat. Antoine, per la seva banda, ni demanava ni envejava res. En tenia prou amb la construcció de la cabanya, per ser feliç. No tenia cap necessitat de ser el cap de la colla.

Però tot va canviar quan a Kevin li van regalar una PlayStation per l'aniversari. El bosc de Saint-Eustache va quedar abandonat ràpidament. Tothom anava a jugar a casa de Kevin, la mare del qual deia que preferia allò que el bosc i l'estany, que sempre havia considerat perillosos. En canvi, a la mare d'Antoine, no li agradaven aquells dimecres escarxofats al sofà, aquestes coses fan tornar tonto, i va acabar prohibint-li anar-hi. Antoine es va revoltar contra aquesta decisió, més que pels videojocs per la presència dels seus companys, que li era negada. Els dimecres i els dissabtes se sentia sol.

Va passar força temps amb Émilie, la filla dels Mouchotte, també de dotze anys, amb els cabells arrissats i rossos com un fil d'or i uns ulls molt vius, una nena molt bufona, d'aquelles

criatures a qui ningú pot negar res. Fins i tot Théo la trobava preciosa, però jugar amb una nena, això no es fa.

Antoine va decidir tornar al bosc de Saint-Eustache i emprendre la fabricació d'una cabanya enlairada entre les branques d'un faig, a tres metres d'altura. Va mantenir el projecte en secret, i va anar assaborint per endavant la victòria, quan els seus amics, cansats de la PlayStation, tornessin al bosc i descobrissin la construcció.

Aquella missió li va ocupar molt de temps. Va recollir trosos de lona a la serradora per protegir les obertures de la pluja, trossos de tela asfàltica per a la teulada, i retalls de roba per fer bonic, hi va construir uns prestatges per posar-hi els seus tresors, allò no s'acabava mai, sobretot perquè l'absència d'un pla de conjunt el va obligar a començar de nou unes quantes vegades. Durant unes quantes setmanes, aquella cabanya li va ocupar tot el temps i tots els pensaments, cosa que feia difícil guardar el secret. A l'escola va parlar d'una sorpresa que els deixaria amb la boca oberta, però no va tenir gaire èxit. En aquella època, la colla estava literalment electritzada per l'anunci de la sortida de la nova versió de Tomb Raider. Només parlaven d'això.

Durant tot el temps que va dedicar a la seva obra, Ulisses, el gos, va ser el company fidel d'Antoine. No és que li servís de gran cosa, però almenys era allà. La seva presència li va donar a Antoine la idea d'un ascensor per a gossos que permetria que Ulisses li fes companyia quan estigués a la cabanya. Va tornar a la serradora per robar una politja, uns quants metres de corda i alguna cosa per fabricar una plataforma. Aquell muntacàrregues, que era el toc final de la construcció i en subratllava l'ambició, va necessitar moltes hores de posada a punt, una bona part de les quals va estar ocupat corrent darrere de l'animal, aterrat des del primer intent per la perspectiva de l'enlairament. La plataforma només es mantenia horitzontal

amb l'ajuda d'un bastó que la travava pel costat esquerre. No era ideal, però com a mínim Ulisses podia pujar a la cabanya. El pobre gos no parava de gemegar durant tota l'ascensió, i un cop havia pujat Antoine, s'arrambava contra ell tremolant sense parar. Antoine ho aprofitava per aspirar la seva olor, per acariciar-lo, aquella felicitat li feia tancar els ulls i tot. El descens sempre era més fàcil. Ulisses no esperava mai que la plataforma arribés a terra per saltar.

Antoine va portar a la cabanya uns quants objectes que va trobar a les golfes: una llanterna, una manta, paper i bolis, més o menys tot el que necessitava per viure de manera autosuficient. O gairebé.

De tot plegat, no n'hem de deduir que Antoine tingués un temperament solitari. El tenia només en aquell moment, obligat per la situació, perquè la seva mare odiava els videojocs. La seva vida estava plagada de lleis i de normes, que la senyora Courtin promulgava amb tanta regularitat com creativitat. Era una dona de temperament que s'havia convertit, després del divorci, en una dona de principis, com acostuma a passar amb les mares solteres.

Sis anys abans, el pare d'Antoine havia aprofitat un canvi de situació professional per fer també un canvi de dona. Havia acompanyat la petició de trasllat a Alemanya amb una petició de divorci que Blanche Courtin s'havia pres com una tragèdia, cosa sorprenent si tenim en compte que la parella no funcionava des del naixement d'Antoine i que les relacions íntimes entre els dos esposos s'havien anat espaiant dramàticament. Des del dia que se'n va anar, el senyor Courtin no havia tornat mai més a Beauval. Això sí, enviava amb molta puntualitat uns regals que arribaven en decalatge permanent amb els desitjos del fill: joguets de setze anys quan en tenia vuit, de sis quan en tenia onze. Antoine l'havia anat a veure una vegada a Stuttgart. S'ha-

vien passat tres dies que se'ls havien fet llarguíssims mirant-se com si fossin figuretes de porcellana, i després, de comú acord, ja no havien repetit l'experiència. El senyor Courtin era tan poc apte per tenir un fill com la seva dona per tenir un marit.

Aquest episodi tan aclaparador va acostar Antoine a la seva mare. Quan va tornar d'Alemanya, el noi va identificar el ritme pesat i lent de la vida de la mare amb el que a ell li semblava la seva solitud, la seva pena, i se la va mirar amb una nova mirada, vagament tràgica. I, evidentment, com hauria fet qualsevol noi de la seva edat, va acabar sentint-se responsable d'ella. Per molt que fos una dona empipadora (i a vegades directament insuportable), a Antoine li va semblar veure en ella alguna cosa d'excusable que ho superava tot, el dia a dia i els defectes, el caràcter, les circumstàncies... A Antoine, fer la mare encara més desgraciada del que se la imaginava li resultava inconcebible. I mai es va treure de sobre aquest convenciment.

Tot plegat, juntament amb la seva naturalesa poc comunicativa, feia que Antoine resultés, en conjunt, un noi lleugerament depressiu, un tret que l'aparició de la PlayStation de Kevin no va fer més que reforçar. I en el triangle pare absent, mare rígida i amics allunyats, Ulisses, el gos, ocupava, com és normal, un lloc bàsic.

La seva mort i la manera com va tenir lloc van ser, per a Antoine, un fet d'una violència especial.

El propietari d'Ulisses, el senyor Desmedt, era un home taciturn, irascible, sòlid com un roure, amb unes celles espesses i un rostre de samurai furiós, sempre segur de si mateix, un home d'aquells que no canvien d'opinió fàcilment. I busca-raons. No havia fet altra cosa a la vida que treballar a la fàbrica *Weiser, joguets de fusta des del 1921*, la principal empresa de Beauval, on la seva carrera laboral havia estat marcada per les discussions i les baralles. Fins i tot l'havien castigat, dos anys abans, per

haver clavat una bufetada al senyor Mouchotte, el contramestre, davant de tots els companys.

Desmedt tenia una filla d'uns quinze anys, Valentine, que feia d'aprenenta de perruquera a Saint-Hilaire, i un fill, Rémi, de sis anys, que adorava Antoine amb una passió sense límits i que el seguia així que en tenia ocasió.

El petit Rémi, per altra banda, no era cap càrrega. Era pas-tat al pare, ja tenia la corpulència d'un futur llenyataire, i era capaç de pujar amb Antoine fins a Saint-Eustache o fins i tot fins a l'estany. La senyora Desmedt considerava Antoine, i no s'equivocava, un noi responsable a qui podia confiar Rémi quan es presentava l'ocasió. De totes maneres, el nano tenia molta llibertat de moviments. Beauval és un poble de mida modesta i al barri gairebé tothom es coneix. Les criatures, tant si juguen a prop de la serradora com si van al bosc, tant si se'n van a voltar per la banda de Marmont com per Fuzelières, sempre estan sota la mirada d'algun adult que treballa o passa per allà.

Antoine, que li costava molt guardar el seu secret, un dia es va endur Rémi a veure la cabanya suspesa. El nano no havia parat de manifestar la seva admiració per aquella proesa tècnica i havia fet uns quants viatges amb ascensor empès per un entusiasme absolut. I després, una conversa important, Rémi, escolta'm bé, això és un secret, ningú ha de saber que existeix aquesta cabanya. Fins que estigui acabada del tot, ho entens? Puc confiar en tu? No en parlis amb ningú, eh? Rémi ho havia jurat pel més sagrat i, que Antoine sabés, havia mantingut la seva paraula. Per a ell, compartir un secret amb Antoine era formar part del món dels grans. I havia demostrat que era digne de confiança.

El 22 de desembre va fer un dia molt suau, uns quants graus per sobre de les temperatures normals per a l'època.

Antoine estava molt excitat per l'arribada del Nadal (esperava que aquesta vegada el seu pare llegís la seva carta amb atenció

i li enviés una PlayStation), però encara se sentia una mica més sol que de costum.

No va poder aguantar-se més i es va llençar a parlar-ne amb Émilie.

Antoine havia descobert la masturbació un any abans, i s'havia convertit en una activitat d'uns quants cops al dia. Moltes vegades, al bosc, s'havia recolzat en un arbre amb una mà, amb els pantalons als turmells, i s'havia descarregat pensant en Émilie. I havia arribat a la conclusió que, de fet, tot això ho havia fet per ella, que havia construït un niu on tenia ganes de portar la noia.

Uns dies abans, Émilie l'havia acompanyat al bosc i s'havia mirat la cabanya amb escepticisme. Allà dalt, s'havia de pujar? Poc interessada per l'enginyeria civil, la noia havia anat fins allà amb la intenció de flirtejar amb Antoine, i no veia clar allò d'haver-ho de fer a tres metres de terra. Havia fet el ronsa una estona, mentre es cargolava un floc de cabells rossos al voltant de l'índex, i al final se n'havia anat, vist que Antoine, enfadat per la seva reacció, no semblava d'humor per jugar.

Allò havia deixat un mal gust de boca a Antoine. Se sentia vagament ridícul, perquè Émilie ho explicaria als altres.

Havia tornat de Saint-Eustache i ni tan sols l'ambient nadalenc, ni la perspectiva del regal, van fer-li oblidar el fracàs amb Émilie, que, amb el pas de les hores, li anava prenent dins del cap proporcions d'humiliació.

També és cert que l'ambient de festa, a Beauval, es veia tenyit d'inquietud. Les decoracions, l'vet a la plaça, el concert de la coral municipal... el poble es preparava per a les festes, com cada any, però amb una certa reserva, perquè l'empresa Weiser es veia amenaçada, i per tant l'amenaça s'estenia una mica a tothom. La pèrdua d'interès del gran públic pels joguets de fusta era una evidència. Tothom donava suport a la fabricació de marionetes, de baldufes i de trens de freixe, però després tothom regalava

consoles de vídeo als seus fills. Es veia que allò no funcionava, que el futur pintava negre. De rumors sobre la disminució de l'activitat a la fàbrica, en circulaven de manera cíclica. Ja havien passat de setanta treballadors a seixanta-cinc, després a seixanta, i a continuació a cinquanta-dos. El senyor Mouchotte, el contramestre, havia estat despatxat feia dos anys, i encara no havia trobat res. El mateix senyor Desmedt, encara que fos dels més antics, vivia en la incertesa. Tenia por, com tants altres, de trobar el seu nom a la pròxima llista, que alguns afirmaven que apareixeria just després de festes.

Aquell dia, una mica abans de les sis de la tarda, Ulisses, el gos, va travessar el carrer principal de Beauval a l'altura de la farmàcia i va ser atropellat per un cotxe. El conductor no es va aturar.

Van portar el gos a casa dels Desmedt. La notícia va córrer de seguida. Antoine es va precipitar a casa dels veïns. Ulisses, ajagut al jardí, respirava amb penes i treballs. Va girar el cap en direcció a Antoine, que s'estava petrificat a la tanca. Una pota i unes quantes costelles trencades. S'havia d'avisar el veterinari. El senyor Desmedt, amb les mans a les butxaques, es va mirar el gos una bona estona, va entrar a casa, va tornar a sortir amb l'escopeta i li va disparar un tret al ventre a boca de canó. A continuació, va entaforar el cadàver del gos en una bossa de plàstic destinada a la runa. Assumptes resolt.

Tot va anar tan de pressa, que Antoine es va quedar amb la boca oberta, incapaç d'articular el més mínim so. De tota manera, no hauria tingut cap interlocutor. El senyor Desmedt havia tornat a entrar a casa i havia tancat la porta. La bossa grisa amb les restes d'Ulisses estava apilada en un racó del jardí, amb les altres bosses plenes de restes de guix i de ciment procedents de la conillera que el senyor Desmedt havia enderrocat la setmana anterior per construir-ne una altra.

Antoine va tornar a casa trasbalsat.

Estava tan trist que al vespre no va tenir ni forces per parlar-ne amb la mare, que no estava al corrent del que havia passat. Amb un nus a la gola i una opressió al pit, Antoine no parava de veure l'escena un cop i un altre, l'escopeta, el cap d'Ulisses, sobretot els seus ulls, la silueta imponent del senyor Desmedt... Incapaç d'expressar-se i fins i tot de menjar, Antoine va dir que no es trobava gaire bé i va pujar a la seva habitació, on va plorar molta estona. De baix estant, la mare li va preguntar:

–Tot bé, Antoine?

El va sorprendre ser capaç d'articular un «Sí, sí» prou clar que va ser suficient per a la senyora Courtin. Antoine no es va adormir fins molt tard, va somiar gossos morts i escopetes i es va despertar mort de cansament.

Els dijous la senyora Courtin se n'anava a treballar molt d'hora al mercat. De totes les feinetes que trobava aquí i allà al llarg de l'any, aquesta era l'única que no suportava. Per culpa del senyor Kowalski. Un garrepa, deia, que pagava als seus empleats el sou mínim, sempre tard, i que els venia a meitat de preu productes que hauria hagut de llençar. Llevar-se a l'alba per una misèria! Però ja feia gairebé quinze anys que ho feia. El sentit del deure. Ja en començava a parlar el dia abans, això la feia posar malalta. Alt i prim, un rostre ossut, unes galtes xuclades, uns llavis petits i uns ulls ardents, amb els nervis sempre a flor de pell, el senyor Kowalski es corresponia molt poc amb la idea que ens podem fer d'un xarcuter-pollaire. A Antoine, que se'l trobava sovint, li semblava un home que feia por. Havia comprat una xarcuteria a Marmont, que portava amb dos dependents des de la mort de la seva esposa, dos anys després d'arribar a la regió.

–Mai vol contractar ningú –rondinava la senyora Courtin–, sempre diu que ja en som molts.

El senyor Kowalski feia el mercat de Marmont i, cada dijous, feia un recorregut per unes quantes poblacions que s'acabava a Beauval. El seu rostre allargat i demacrat era motiu de broma entre la canalla, que li havia posat el sobrenom de Frankenstein.

Aquell matí, la senyora Courtin va agafar, com cada setmana, el primer cotxe de línia que sortia cap a Marmont. Antoine, que ja no dormia, va sentir com tancava la porta amb compte. Es va llevar, va mirar per la finestra del seu quarto i va veure el jardí del senyor Desmedt. Allà, en un racó que veia perfectament, hi havia la bossa de runa que...

Les llàgrimes el van tornar a engolir. No era només per la mort del gos, que se sentia inconsolable, sinó perquè en aquella mort ressonava, d'una manera dolorosa, la solitud dels últims mesos, tota una suma de decepcions i desenganys.

Com que no tornava mai fins a primera hora de la tarda, la mare li apuntava les tasques del dia en una pissarra gran que tenien penjada a la cuina. Sempre hi havia neteja, algun encàrrec per anar a buscar, compres al supermercat i recomanacions que no s'acabaven mai, endreçant el quarto, tens pernil a la nevera, menjant almenys un iogurt i una peça de fruita...

La senyora Courtin, malgrat que ho preparava tot per endavant, sempre li trobava coses per fer, no se'n quedava mai curta, d'encàrrecs. Feia més d'una setmana que Antoine havia vist a l'armari el paquet enviat pel pare, que tenia una mida compatible amb una PlayStation dins de la capsa, però ara no estava d'humor. No es podia treure del cap la mort del gos per la manera brutal i sobtada en què havia tingut lloc. Va decidir anar per feina. Va fer les compres sense parlar amb ningú, al forner li va respondre amb un simple gest, hauria estat incapaç de pronunciar ni una paraula.

I a primera hora de la tarda només tenia una cosa al cap: anar-se a refugiar a Saint-Eustache.

Va recollir tot el que no s'havia menjat per llençar-ho en algun lloc. En passar per casa dels Desmedt, es va obligar a no mirar el racó de jardí on hi havia apilades les bosses d'escombraries, va apressar el pas, el cor li anava a tota pastilla, aquella proximitat li revifava el dolor. Va estrènyer els punys, va arrencar a córrer i no es va aturar fins que va arribar als peus de la cabina. Quan va haver recuperat la respiració, va aixecar la mirada. Aquell refugi natural que li havia costat tantes hores de feina li va semblar d'una lletjor insuportable. Aquells retalls de lona, de roba, de tela asfàltica, donaven una sensació de barri de barraques. Li va venir al cap l'expressió de fàstic d'Émilie davant de la construcció... Es va enfilar a l'arbre i, enrabiad, va començar a destruir-ho tot. Anava tirant tan lluny com podia els trossos de fusta i les planxes. Quan ho va haver escampat tot, va baixar, sense alè. Es va repenjar a l'arbre, es va deixar relliscar fins a terra i es va quedar un bon moment allà, pensant què havia de fer. La vida no tenia cap sentit.

Trobava a faltar Ulisses.

Però va ser Rémi, qui va arribar.

Antoine va veure la seva silueta diminuta des de lluny. El nano avançava amb prudència, com si tingués por de trepitjar algun bolet. I al final es va plantar davant d'Antoine, el qual, amb el cap entre els braços, no podia frenar els sanglots que el sacsejaven. Es va quedar allà, amb els braços penjant. Quan va mirar cap amunt, Rémi es va adonar de la destrucció i va obrir la boca, però es va veure interromput bruscament.

–Per què ho va fer, el teu pare? –va cridar Antoine–. Eh? Per què ho va fer?

La ràbia l'havia fet aixecar. Rémi se'l va mirar amb uns ulls com unes taronges, mentre entomava aquells retrets sense comprendre'ls del tot, perquè a casa li havien dit simplement que Ulisses s'havia escapat, com feia sovint.

En aquells moments, desbordat per un sentiment d'injustícia insuportable, Antoine no sabia què es feia. L'estupefacció provocada per la mort d'Ulisses s'acabava de convertir en furor. Encegat per la ràbia, va agafar el bastó que abans servia per equilibrar el muntacàrregues i el va brandar com si Rémi fos un gos i ell el seu amo.

Rémi, que no l'havia vist mai en aquell estat, es va espantar.

Es va girar i va fer un pas.

Aleshores, Antoine va agafar el bastó amb les dues mans i, ebri de ràbia, li va clavar un cop. El bastó li va picar a la temple dreta. Rémi es va esfondrar. Antoine se li va acostar, va allargar la mà, el va sacsejar per una espatlla.

—Rémi?

Devia estar estabornit.

Antoine el va girar per clavar-li uns copets a les galtes, però quan el nano va estar d'esquena, li va veure els ulls oberts.

Fixos i vidriosos.

I una certesa li va travessar el pensament: Rémi estava mort.